

Slavenski dom

Str. 123

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

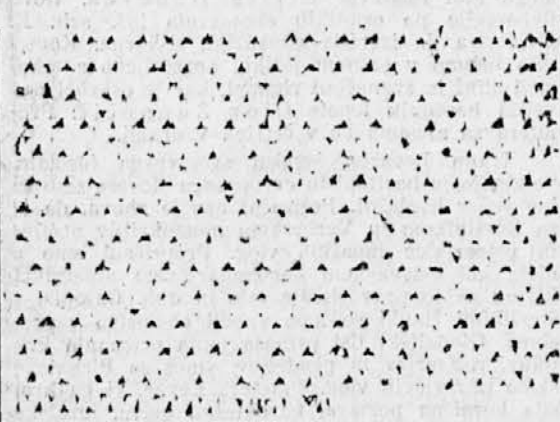
Nemčija ustvarja protisovjetsko zvezo

Berlin, 3. junija. o. Nemški zunanji minister von Neurath bo prišel 7. junija v Beograd. V Beograd pride iz Budimpešte, kjer se bo ustavil kak dan, iz Beograda pa bo odpotoval v Solijo. Uradni berlinski krogi pravijo, da je to potovanje zunanjega ministra velikega pomena za razvoj nadaljnjega sodelovanja med Nemčijo ter Madžarsko, Jugoslavijo in Bolgarijo. Obiski nemškega zunanjega ministra bodo utrdili mir na Balkanu, čeprav ne bodo prinesli, zlasti z ozirom na Jugoslavijo, ničesar novega, saj so odnosi med obema državama že dolgo zelo prijateljski, predvsem zaradi tesnih in obsežnih trgovskih stikov.

Nemški krogi poudarjajo zelo prozorno, da Neurathov obisk v Beogradu nima nič zveze z obiskom nemškega vojnega ministra Blomberga v Rimu. Pač pa je nesporno, da je treba nemško uradno pot v Beograd pripisovati ugodnemu ozračju, ki ga je z ozirom na os Rim-Berlin ustvarila pogodba med Italijo in Jugoslavijo.

Po nepotrjenih razlagah, naj bi Neurathov obisk v Beogradu služil za to, da se podobna pogodba o nenapadanju in o priznanju nedotakljivosti, kakršno je Jugoslavija podpisala z Italijo, sklene tudi z Nemčijo. Splošno prevladuje mnenje, da za zdaj taka pogodba ni potrebna in da se bodo razgovori v Beogradu omejili zgolj na utrditev in razvoj sedanjega prijateljskega razmerja. Prav tako ni mogoče dobiti potrdila za vesti, ki pravijo, da bo Neurath v Budimpešti posredoval za spravo med Madžarsko in Jugoslavijo.

Nemški zunanji minister si bo med svojim bivanjem v Jugoslaviji ogledal dela, ki jih izvršujejo nemška podjetja, med drugim zlasti razširitev tovarniških naprav v Zenici.

Vesti 3. junija

Velika petrolejska ležišča na Siciliji so odkrili italijanski rudarski strokovnjaki blizu mesteca Boita

Najboljši prijatelj Nemčije bo Anglija, kadar bo Nemčija dala zadosti jamstev, da hoče v Evropi ohraniti mir, je rekel na banketu anglo-nemškega društva v Berlinu poslanik Henderson.

Z redom Hlačne podveze, največjim in najredkejšim angleškim odlikovanjem je včeraj odlikoval kralj Jurij VI. bivšega ministrskega predsednika Baldwin.

Seja madžarskega kronskega sveta je bila presilnočnim v Budimpešti. Na njej so se razgovarjali o skorajšnji spremembi ustave. Po tej ustavi bo regent dobil take pravice, kakršne je včasih imel madžarski kralj.

Zaradi položaja v Evropi je predsednik USA Roosevelt pregledal moral končati svoj dopust in se je vrnil v Washington, da se z zunanje-političnimi strokovnjaki posvetuje o zapletenih evropskih razmerah.

Vsa vprašanja o nesreči »Hindenburga« bodo kmalu pojasnjena, je dejal dr. Eckener ameriškim častnikom pred odhodom v Evropo. Rekel je tudi, da se Nemčija še ni odločila za nakup helija v Ameriki.

Prvi sklep nove angleške vlade, ki ji predseduje Neville Chamberlain, je bil, da se odpravi pred kratkim uvedeni davek za oboroževanje. Ta sklep je novi vladi prinesel veliko ljudskih simpatij.

Bivši abesinski cesar je poslal mehiški vladi brzojavko, v kateri se ji zahvaljuje, da se je mehiški zastopnik pri ZN zavzel za to, da negušavi odpisanci se ostanje pri sejah ZN, čeprav zastopajo samo neguša.

Proti priznanju poslanskega mandata za predsednika Zveze francoskih bivših bojevnikov Goya, bodo nastopile v zbornici vse stranke ljudske fronte in s tem jasno pokazale, kako pojmujejo svobodo in demokracijo, s katero agitirajo po Franciji in drugod.

Jugoslovansko-italijansko trgovsko zbornico bodo ustanovili 13. junija na Reki. Občnega zbora se udeležijo tudi jugoslovanska Glavna združena zveza po svojem zastopniku.

15 letnico Osrednje zveze avstrijskih konzumnih društev praznujejo 11. in 12. junija v Grazu.

Poljski prosvetni minister Svitoslavski je v številnem spremstvu danes dospel v Budimpešto na pogajanja za sklenitev poljsko-madžarske trgovinske zbornice.

Francosko-poljska trgovska pogodba je podaljšana za nedoločen čas. Pogodbo so pred kratkim dopolnili s plačilnim dogovorom in z dogovorom o olajšavah za poljske obiskovalce na svetovni razstavi v Parizu.

Eksplozija v državni tovarni za strelivo na Dunaju včeraj dopoldne je 12 oseb težko ranila.

Turški zun. minister Ruđi Aras je včeraj dopel iz Ženeve na Dunaj, kjer bo ostal do konca tega tedna.

O turških političnih uspehih v Evropi je na včerajšnji poslanski seji v Ankari govoril predsednik turške vlade İsmet İnönü. Poudaril je zlasti svoje razgovore v Parizu, Beogradu in Atenah.

Davek na tuji kapital v USA bodo povečali od 10 na 20 odstotkov. Davek naj prepreči kopičenje tujega kapitala v Ameriki in izkoriščanje ameriškega gospodarstva po njem. Tak davek bi bil najbrž lep vir dohodkov tudi za nas.

Zakon nadvojvode Alberta Habsburškega z neko Ireno Leibachovo je včeraj ločilo posebno madžarsko sodišče za spore v kraljevi hiši.

Seja hitlerjevskih voditeljev je bila včeraj v Berlinu pod predsedstvom Hitlerjevega namestnika Hessa. Seja je bila posvečena spominu ubitih mornarjev na krizirki »Deutschland«.

Addis Abeba bo še ostala prestolnica italijanskega vzhodnoafriškega cesarstva, tako poročajo redno iz Rima na vesti, ki so se v evropski tisk razširile o tem, da namerava Italija prestolnico zgraditi drugje.

Danski zun. minister se bo na povratku iz Ženeve ustavil v Berlinu ter stopil v stike z zastopniki nemškega zunanjega ministrstva.

Finančni sporazum med Francijo, Anglijo in Ameriko je rešil vse svetovno denarstvo pred usodnimi pretresi, ki bi jih sicer povzročila španska vojna, je včeraj dejal ameriški finančni minister Morgenthau.

Amnestijo za Flamce, ki so bili obsojeni med svetovno vojno zaradi tega, ker so držali z Nemci, je sklenila včerajšnja belgijska poslanska zbornica. Ni pa ustregla zahtevi belgijskih in reksističnih poslancev, da bi tem obsojencem vrnilo tudi politične pravice.

Novo japonsko vlado je sestavil cesarjev pooblaščenec princ Kono. Manjkata mu še samo zunanji in trgovinski minister.

Za pospešitev angleške plovbe na Tihem morju so sklenili zastopniki dominiovnov na imperijalni konferenci v Londonu določiti visoko denarno podporo. Angleško mornarico je v Tihem morju dočela izpodrinila japonska, italijanska in ameriška.

Sovjetska bojna ladja »Marat« je na povratku s kronanjske parade v Angliji obiskala Rigo.

Proti davku na kolesa je protestiralo v ponedeljek na stotine kolesarjev pred dunajskim magistratom. Mestna občina je namreč naložila novo takso na to ljudsko vozilo.

Pred vojaško pogodbo med Nemčijo in Italijo?

Rim, 3. junija. m. Včeraj je prispel v Rim nemški vojni minister maršal Blomberg. Na letališču so ga sprejeli in pozdravili predsednik italijanske vlade Mussolini, zunanji minister grof Ciano, nemški poslanik v Rimu Hassel in še več drugih visokih osebnosti. Po prihodu v Rim je maršal Blomberg pregledal častno četo nacionalno-socialističnih oddelkov. Kakšno uro za tem ga je sprejel v avdijenco Mussolini za njim pa tudi italijanski kralj Viktor Emanuel. Grof Ciano je obiskal v zunanjem ministrstvu. V Rimu bo maršal Blomberg ostal do sobote, ko bo odpotoval v Neapel. Za časa svojega bivanja v Rimu bo prisostvoval tudi vajam italijanske zračne, suhozemske in pomorske sile ter vajam fašističnih mladinskih organizacij. Rimski politični krogi povdarjajo, da je v okviru nemško-italijanskega sodelovanja nujno potrebno, da se ustvarijo še tesnejši stiki med obema državama in posebno med italijanskimi ter nemškimi vojaškimi

krogi. Radi tega bo Blomberg imel v Rimu priliko, da se seznani z vsemi vrstami orožja.

Mussolini in Blomberg sta imela ob 18 v Beneski palači dolg razgovor, v katerem sta obrav-

navala pogoje za vojaško sodelovanje med Italijo in Nemčijo in se bavila tudi s sedanjim političnim položajem z ozirom na zadnje španske dogodke in nadaljnjim skupnim nastopanjem Nemčije in Italije v Španiji. Italijanski krogi pravijo, da je prav španska državljanska vojna dokazala, da je sodelovanje med nemško in italijansko vojsko ne le mogoče, marveč celo nujno. Zato sklepajo, da bodo po Blombergovem obisku v Rimu sklenili vojaško pogodbo med Nemčijo in Italijo.

Amerika za mirno poravnavo španskega spora

Washington, 3. junija. o. Predsednik USA, Roosevelt, je imel včeraj razgovor z državnim tajnikom za zunanje zadeve Cordelom Hullom. Razgovor se je nanašal na zadnje dogodke v Španiji in na položaj, ki so ga ti dogodki povzročili v Evropi. Med razgovorom sta se sporazumela, da bo Amerika posredovala pri pariški in londonski vla-

di, naj na vsak način skušata doseči, da se Nemčija in Italija vrneta v odbor za nevmešavanje ter sodelujeta pri nadzorstvu španskih meja.

Ameriški politični krogi menijo, da USA zaradi nemškega obstreljevanja Almerije ne more začeti proti Nemčiji in Italiji izvajati nedavno sprejetega zakona o nevtralnosti do vojskujočih se držav. Ameriško javno mnenje je sicer za to, ker je prepričano, da sta Nemčija in Italija dejansko začeli vojno z valencijsko vlado in da bi bilo zaradi tega potrebno, da Amerika po svojem nevtralnostnem zakonu takoj preneha s pošiljanjem raznega blaga, surovin itd. in da pretirava tudi prometne zveze z Italijo in Nemčijo. Vlada s predsednikom vred pa je mnenja, da bi ne bilo dobro skleniti kaj prenehanja, kakor se je to zgodilo v abesinski vojni. Verjetno je, da bi vmešavanje Amerike v ta evropski spor lahko povzročilo neljube posledice.

Zato bo ameriška vlada skušala za vsako ceno posredovati pri prizadevanjih evropskih vladah, naj spor zaradi Španije mirno poravnajo.

Zunanji minister je povabil k sebi nemškega veleposlanika in mu rekel, da želi, da naj Nemčija ne stori v španski aferi ničesar več takega, ker bi lahko preveč razburilo ameriško javno mnenje. Ameriško javno mnenje namreč ne more odobravati, da si je Nemčija prilastila sama pravico, da lahko kaznuje Španijo tako, kakor se to njej sami zdi primerno.

Kronanje egiptovskega kralja bo konec julija. Za to priliko pripravljajo velike slovesnosti.

Bokserjski boj med Schmelingom in Braddockom, ki bi moral biti ta teden, je odločen na neodločen čas. Schmeling se je včeraj pripeljal v New York in dejal, da je za boj pripravljen.

Vprašanje Almerije je rešeno, boji na bojiščih besne dalje

London, 3. junija. o. Angleško časopisje, ki nedvomno izraža mnenje angleških političnih krogov, piše danes, da je treba smatrati vprašanje glede porušitve Almerije za rešeno. Noben list danes več ne posveča kake posebne pozornosti temu nepričakovanemu dejanju, čigar žrtev je postalo revno špansko pristanišče. V Londonu so mnenja, da ta dogodek ne bo imel več nobenih diplomatskih, ne drugih posledic.

Odgovarjajoč na vprašanje nekega poslanca, je g. Eden danes v spodnji zbornici dejal, da ni razloga, ki bi nalagal, da se sedanje nadzorstvo na Španskem ukine. Glede letalskega nadzorstva je Eden pripomnil, da je bil zmerom prepričan, da utegnejo tu nastopiti razne težkoče, zato se je pa pomorsko in kopno nadzorstvo doslej vršilo z uspehom. Zato Eden misli, da je potrebno to nadzorstvo nadaljevati, ker je zelo važno.

Vesti s španskih bojišč

Madrid, 3. jun. AA. Havas: General Miaja je enoči ob 20.30 sprejel častnike in jim rekel: Nadaljevali smo z bitko. Včerajšnji dan je bil zelo težak. Uporniško topništvo je zelo obdelovalo naše postojanke. 14. brigada je prodrla do prvih hiš v Balsajnu.

O postojanki Cervo Caves je general Miaja rekel: Ta postojanka je še zmeraj v naših rokah. Sovražnik jo je včeraj zavzel, pa smo ga kmalu zopet spodili. Ravno v tem odseku je bila bitka zelo huda. Prav tako huda je bila tudi na vrhovih Mata Buejes. Uporniško topništvo neprenehoma bombardira te postojanke. Sovražnik se zelo trudi, da bi jih zavzel. Njihova letala so bližja tem postojankam od naših. Vendar sem zadovoljen z borbami naših čet.

Salamanca, 3. jun. AA. Havas: Uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi: Na fronti ob Guadarami smo sestrelili 15 sovražnih letal. Ob 1 ponoči pa je objavila radijska postaja, da se je čez dan vnela

huda topniška bitka med Maranozo in Las Zosasom. Sovražni napad je bil odbit v odseku pri vseučiliškem predmestju.

Spor med sv. Stolic in Nemčijo je usodnejši, kakor Španija

Dunaj, 3. junija. m. Vse avstrijske časopise budno zasleduje spor, ki je izbruhnil med nemško vlado in Vatikanom. Temu sporu pripisujejo v Avstriji večji pomen, kakor pa konfliktu med Nemčijo in Španijo. Celotna avstrijska javnost se je postavila na stran Vatikana. Med drugim piše sinočnji »Weltblatt«, da je kardinal Mundelein, zaradi katerega je prišlo do konflikta, bil vedno največji zaščitnik Avstrije za svetovne vojne. List tudi pravi, da je namen nemške vlade v tem sporu s katoliško Cerkvijo tako jasan, da ne more biti v zmoti o njem.

Glasovi o možnosti prekinitve diplomatskega razmerja med nemško vlado in Sveto stolico so katoliške kroge v Avstriji zelo vznemirili. Tako kaže »Reichspost« v članku o tem vprašanju veliko skrb zaradi takega razvoja dogodkov. »Neue Freie Presse« pa poudarja, da po načelih mednarodnega prava tudi morebitna prekinitve diplomatskega razmerja ne bi imela za posledico razveljavljanje konkordata med Sveto stolico in Nemčijo.

Belgrad, 3. junija. m. Širša komisija na belgrajski mestni občini je izdelala načrt statuta za svoje uslužbenke. Po njem se bo mestno uradniško delo na uradnike, uradniške pripravke, zvanike in služitelje. Načrt predvideva devet skupin s posameznimi stopnjami ter pokojninski fond pri Mestni hranilnici.

Belgrad, 3. junija. m. Iz Subotice poročajo, da je včeraj ob priliki ordinacije v poslopiju Okroznega urada v Subotici neki delavec lažje rani zdravnika Gavro Santa, zastopnika nemške narodne manjšine.

Sprava vojvode Windsorskega z anglikan. cerkvijo - za današnjo poroko

Cande, 3. junija. o. Danes se v gradu Cande poroči David vojvoda Windsorski z go. Warfield-Simpsonovo. Ves včerajšnji dan so se v gradu mrlično vršile poslednje priprave za poroko. Ga. Warfieldova je včeraj dopoldne dajala navodila za okrasitev dvorane, v kateri bo poroka. V vasi so nekatere hiše že razobesile zastave. Pri vходу v vas stoji mlaji, okrašeni s francoskimi in angleškimi zastavami.

Ze več dni drve avtomobili proti temu kraju iz vse Francije. Menijo, da bo danes okoli gradu zbranih najmanj 25.000 oseb, ki bodo hotele ujeti nekaj trenutkov iz tega edinstvenega dneva v moderni zgodovini. Najbolj zanimivo je pač to, da se bo vojvoda poročil tudi cerkveno. Cerkvena opravila bodo po anglikanskem obredu, in sicer

bo srečni par zvezal pastor Anderson Jardine, ki je že prišel v Francijo. Ta duhovnik spada pod anglikanskega škofa v Sussexu in nadškofa v Yorku. Škol v Sussexu je izjavil, da pastor za poroko ni dobil nobenega dovoljenja svojih cerkvenih predstojnikov, temveč dela čisto po lastnem preudarku. Sicer pa pastor tudi ni zahteval od nikogar kakega dovoljenja ali nasveta.

Prav tako je yorški nadškof dejal častnikarjem, da nič ne ve o namenu pastora Jardina, da bo cerkveno poročil vojvodo Windsorskega.

Vendar je pastor Jardine že včeraj prispel k vojvodi Windsorskemu in na splošno razlagajo prihod tega duhovnika kljub uradnim izjavam kot lejtansko spravo med anglikansko Cerkvijo in bivšim angleškim kraljem.

Ljubljanska drama:

„Cyrano de Bergerac“

Slavna premiera ob 25 letnici odrskega delovanja Ivana Levarja

Ljubljana, 3. junija.

Ivan Levar praznuje letos svoje četrstoletno delo na odru. Za proslavo tega si je izbral znamenito heroično komedijo Edmonda Rostanda: »Cyrano de Bergerac«. Premiera s proslavo se je vršila 1. junija v opernem gledališču. Četudi so bile cene zvišane, so prijatelji dramske umetnosti napolnili dvorano skoro docela. Zavesa se je razgrnila in na odru je stal, sredi venec, šopkov, daril, med tovariši in tovarišicami slavljence večera, za njim njegova večna senca — lep portret. Prvi je jubila na nagovoril kot predstavnik Narodnega gledališča v Ljubljani pesnik Oton Zupančič in z vnešenimi besedami dal pomen jubileju. Prisrčno ga je nadalje pozdravil ravnatelj drame Pavel Golia, nato Lojze Drenovec kot predsednik Zdrženja gledaliških igralcev, končno pa je igralce Jermian prebral čestitke in pozdrave bana, ljubljanskega župana, gledališč iz vse Jugoslavije, vseh sekcij Zdrženja itd. Potem je povzel besedo sam jubilar in se zahvalil za vse izjave priznanja, nagovoril predvsem slovenske prijatelje gledališča in jih pozval na zvesto vztrajanje in zaupanje v slovensko dramsko tvornost. Bil je res lep slovenski večer sredi cvetja, ki so ga krasili slovenski trakovici.

Po precej dolgi pavzi, zaradi katere se je večer s predstavo s petimi dejanji raztegnil do tri četrti na eno, se je začela sijajna predstava. Nosilec glavne vloge (Levar) je zrastle nad samega sebe, da se je čutil naravnost rahlo opazen prepad med ostalimi igralci, čemur je deloma iskati vzroka pač tudi v zgradbi drame same. Prav posrečena je bila zamisel, da si je Levar izbral to delo. Ta lirčna, romantična komedija z romeovskimi scenami, ki smo jo videli v Ljubljani že pred nekaj leti, se namreč tako prilaga slovenskemu značaju in razpoloženju, kar ji vprav pripomore do takšnega uspeha. Ta uspeh se ne kaže v burnem pritirjevanju, ampak v globokem sodoživljanju. Gosobesedna, v stihu tekoča, duhovita komedija, polna besednih iger pa zahteva od gledalca napetega poslušanja in od igralca precizne izgovorjave. Razumem borbenega Levarja, da si je izbral nalogo, ki je zanj mikavna, to je slučajno preizkušnje polna, a mu prinaša tem več zmage. Tudi vloga poeta, junaka, prepečaka, zrakovleca je zaradi svoje širine Levarju dopadljiva, še bolj pa zaradi svoje globine — boja telesnosti in duha v usodnih trenutkih življenja. Enakomerna partnerica mu je bila Mira Danilova kot Roksana, Cyranova sestrčina. Mnogo nežnosti in ljubezni je položila v svojo vlogo. Od vidnejših vlog so bile

dobro podane: Kristjan de Neuville (Jan), grof Guiche (Gregorin), Le Bret (Cesar), stotnik Carboneau Castel-Jaloux (Skrbinšek) in Raguneau (Daneš).

Posebno poglavje v igri so številni volonterji in statisti. Ne bi se namreč smelo misliti, da manjše vloge, kakor tudi neme vloge ravno morajo biti slabe, da ostali stopijo bolj v ospredje. Do zadnje vloge morajo biti vse podane najbolje, četudi s poudarkom ne silijo v ospredje. Zdi se, da naši igralci že toliko sami plavajo, da bo dolžnost režiserja voditi predvsem skupinske slike, s čimer si bomo tudi oskrbeli tako potreben igralski naraščaj. Nekateri izpadi statistik so že tako nerodni (grimase), da je človeku kar neprijetno. Tudi vstopanje skupinskih iger je preostro kot na povle. V ostalem je predstava uspešna, kar je za sluga tudi režiserja Cirila Debeveca. Nove dekoracije po osnutkih scenografa inž. arh. E. Franza je izvršila gledališka slikarna. Komedijo imamo v sočnem jeziku, opremljeno s tekočimi stihmi in zvenečimi rimami, kar je oskrbel naš veliki besednik lepote Oton Zupančič. Premiera za abonma bo v četrtek v dramu.

Ivanu Levarju, igralcu svetovnega formata, nekdanjemu baritonistu evropskega slovesa smo za lep večer hvaležni. Prepričal nas je znova, da je za Borštnikom in Verovškom nenadkriliv nosilec in ustvarjalec junških vlog. Prepričani smo o njem kot slovenskem bogonarjenemu umetniku, ki mu za to prav služita telo in duh. Časopisi s številnimi članki so lepo uvedli občinstvo v proslavo. Gledališki list prinaša topla priznanja kritikov, režiserjev in pisateljev, vmes so Pirnatove skice Levarjevih vlog. Umetnik Levar, ki ga krasita heroična postava, karakterna glava, igralska moč, strast in zavirljiva delavnost, obdarjen umetnik Levar, ki je uravnotežena, zrela osebnost, nam je predvsem na klasičnem repertoarju, kakor tudi na vsakem drugem ustvaril like, ki bodo dokumenti slovenske kulture.

—pst—

Luis Trenker v veličanstveni ljubavni romanci

Condottieri

po znamenitem delu glasovitega pisatelja Mirka Jelušića, pisca poznanih del »Cezarja« in »Don Juan«. Slavni italijanski pevec Tito Gobbi poje v tem filmu najlepše italijanske pesmi.

Premiera danes v kinu Matič

Vlak pregazil voz z voznikom

ki je umrl s kosom kruha v roki

Ljubljana, 3. junija.

Današnji jutranji brzovlak, ki vozi iz Trsta mimo Brezovice jutraj okrog šestih, je med postajama Notranje gorice ter Brezovico povzročil grozno nesrečo. Polniki z vlaka pripovedujejo, da so bile na nekem železniškem prelazu zapornice pomotoma odprte. To je bilo usodno za nekega voznika iz bližnje vasi, ki je vozil s parom konj čez progo prav v trenutku, ko je mimo vozil brzovlak. Trčenje je bilo strašno. Lokomotiva je podrla voz z obema konjema in voznikom vred, vrgla vse vkup s proge na stran, kjer je voznik seveda obležal mrtev, prav tako konji, voz sam pa je bil ves droban.

Kdo je bil nesrečni voznik, do tega trenutka še ni znano. Iz Ljubljane se je ob 9 dopoldne odpeljal z dreznico posebna komisija iz železniškega ravnateljstva, ki bo ugotovila mrtveca ter tudi ves potek in vzrok nesreče. Brzovlak je zaradi nesreče privozil v Ljubljano z 20 minutno zamudo.

Notranje Gorice, 3. junija.

Danes zjutraj se je ob rani uri dogodila v neposredni bližini postajališča v Notranjih Goricah težka železniška nesreča. Brzi vlak, ki prihaja iz Ljubljane iz Rakeka ob 4.17 ter vozi skozi omenjeno postajališče ob 4, je zadel ob voz, v katerem je sedel hlapec trgovca Josipa Grebenca v Podpeči. Vlak je raztrgal oba konja, potegnil nekaj deset metrov za seboj tudi voz, da je pri tem našel smrt tudi voznik.

Trgovci iz vasi v bližini Ljubljane imajo navado, da si vse blago nabavljajo sami ter jih tudi sami prevažajo domov. Prav tako je poslal trgovca v Podpeči, g. Josip Grebenca, danes zgodaj zjutraj svojega hlapca v Ljubljano z vozom, v katerega sta bila prevežena dva konja. Iz Podpeči je hlapec z vozom krenil po cesti, ki pelje do postajališča v Notranjih Goricah. Cesta teče tik pred postajališčem skozi podvoz pod progo, potem pa zavije v precej ostrem loku skozi vas, nato pa spet k progi. Nekaka 150 m, preden seka cesta ponovno

železnico, se nudi vozniku jasen razgled na železniško progo, najbolj pa na oni del proti Preserju. Pri prelazu čez železnico se nahaja čuvajnica, ki ji domačini pravijo, da se nahaja v Podkarnu. Njej nasproti se namreč nahaja kamnolom.

Kako se je zgodila nesreča

Voznik je vozil proti železniški progi. Brezskrbno je zapeljal nanjo, kjer ga je v tistem hipu pograbil brzi vlak, ki prihaja iz Rakeka, raztrgal konja in z vsilo silo butnil v voznika. Da je bil sunek silovit, dokazuje dejstvo, da je vlak vlek del razbitega voza še precej daleč za seboj. Strojovodja brzega vlaka je vlak takoj ustavil, da so pogledali, kako je z voznikom.

Voznik s kosom kruha v roki

Voznik je ležal z razbito glavo tik ob progi, a v roki je še držal velik kos kruha. Prav ta najdba dokazuje, da se voznik ni nadejal vlaka in je mirno prigrizoval svoj zajtrk. Nekoliko vstran sta ležala razmesarjena konja.

Brzi vlak je nato z dvanaestminutno zamudo odpeljal v Ljubljano, kjer je vlakospremnost osebje takoj obvestilo službojočega uradnika na postaji o nesreči. Takoj zjutraj pa je odšla železniška komisija na kraj nesreče, da ugotovi, kdo je prav za prav zakrivil nesrečo.

Pravi vzrok še ni znan

Po vseh okoliščinah se da soditi, da je nesrečo povzročilo dejstvo, da zatvornice niso bile zaprte. Sicer si ni mogoče misliti, da bi voznik zavozil na progo. To kombinacijo podpira tudi dejstvo, da je voznik vozil zelo počasi, kajti sicer bi ne mogel prigrizovati kruha.

Na koncu se pojavi tudi vprašanje krivde. Menimo, da bo že komisija ugotovila pravega krivca, vendar je treba ob tej priliki poudariti staro dejstvo, da je namreč vse železniške osebe preobloženo s prenapornimi službami, poleg tega pa je tudi organizacija sama taka, da mora zaradi skrajno zbirakratizirane centralizacije v ljudeh ubiti vsako veselje do službe.

Prijet kolesarski tat

Ljubljana, 3. junija.

Tatvine koles se zadnje čase sumljivo množe. Ne mine skoraj dan, da policiji ne bi bila prijavljena taka tatvina. Navadno znajo kolesarski tatovi ukradeni blago tako spretno skriti ter ga vnovičiti, da za seboj zabrisajo vsako sled.

Nekemu 17letnemu O. L. pa se tak način tatvine in spretnosti ni posrečil. Prejšnji teden je bilo na dvorišču Delavske zbornice ukradeno dobro ohranjeno kolo Peterku Janezu iz Domžal. Tat je kolo takoj drugi dan odpeljal k nekemu mehaniku v bližnjo okolico, kjer ga je seveda takoj razdrl. Mehaniku je O. L. izjavil, da je kolo kupil. Tako razdrt kolo je poslal drugi dan v Mengeš, kjer naj bi ga neki pleskar povsem na novo preplekal. Tem stvarjem pa je slučajno prišlo na sled »orožništvo, ki je fantu aretiralo ter ga izročilo ljubljanskemu sodišču, kolo pa vrnilo pravemu lastniku.

Revnetemu kmetu zgorelo vse imetje

Slov. Konjice, 1. julija.

Sinoči ob 9 je nenadoma izbruhnil požar na stehi vinčarije Antona Finka v Vešeniku, v kateri je že dolgo časa stanovala popolnoma sam delavec Ludvik Petrin. Ze se je odpravil spat, ko je nenadoma zaslišal praske ognja. Naglo je skočil s postelje ter v silnem strahu komaj zbežal z vstopice prisluznega denarja iz koče. V nekaj trenutkih so plameni objeli vso streho. Ker je bilo poslopje silno staro in leseno, je ogenj divjal še huje, tako da že prvi reševalci, ki so prihitali, niso mogli več pomagati. Mirno je moral Petrin z drugimi ljudmi vred gledati, kako mu ogenj uničuje imetje, ki si ga je tekom let pridobil z največjim varčevanjem. Hiša sama ni bila mnogo vredna, pač pa trpi Petrin z izgubo prav vsega imetja hudo škodo. Zdi se, da je bil ogenj podtaknjen.

Ker je Ludvik Petrin sedaj navezan edino na borni zaslužek in dobra arca, ga priporočamo vsem dobrih ljudem, da ga podpro, bodisi denarno ali z obleko in življenjem.

Ponesrečenci v bolnišnici

Ljubljana, 3. junija.

Iz St. Janža na Dolenjskem so pripeljali v bolnišnico rudarja Ignacija Pelko, ki se je v rudniku Kucelj ponesrečil ter dobil več lažjih poškodb. Na Pelka se je podrl v jami plaz premoaga.

V bližnjem Podutiku sta se eporekali in pri tem tudi strela dva sosed. Erjavce Alojzij je bajtar, ki se je nanj spravil pestnikov sin Ovea Alojzij. Podrl ga je na tla ter pretepel tako hudo, da si je Erjavce pri tem zlomil obe roki ter so ga morali pripeljati v bolnišnico.

Samporilska manija, ki je zadnje tedne očitno zajela na široko vse manj močne ljudi, je posegla menda tudi že med najmlajšo našo mladino. V Ljubljani imamo za mladoletno mladino posebno poboljševalnico, kjer je bil spravljen tudi Jakič Josip iz Sarajeva. Ta si je te dni s steklom prežal trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga za silo zašli in bvezali, nato pa je bil poslan nazaj v zavod, kjer bo ležal v domači oskrbi. Jakič je namreč poskus samomora napravil najbrž samo zaradi tega, da bi tako prišel v bolnišnico, odkder bi lažje pobegnil.

Bodijeva tihotapska afera pride v kratkem pred sodišče

Belgrad, 3. junija. m. V kratkem bo v Belgradu razprava proti bivšemu pomočniku v zunanem ministrstvu Bodiju in vsem njegovim tovarišem v znani tihotapski aferi Bodi—Ika Novakovič. S to zadevo se je sedaj bavilo tudi tukajšnje apelacijsko sodišče ter sklenilo, da se mora obtožnica razširiti tudi na Bodijevo ženo. Isto sodišče je tudi razsodilo, da se ustavi postopanje proti Iki Novakoviču, bivšemu načelniku protokola v zunanem ministrstvu.

„Slovenski dom“

se naroča v vseh podružnicah Slovenca, kjer se sprejemajo tudi oglasi za naš dnevnik

Ustanovitev medministrskega odbora za trgovinsko politiko

Belgrad, 2. jun. AA. Po dosednji praksi so gospodarski in finančni resori in ustanove dekretirale trgovinsko-politične finančne in devizne ukrepe, večinoma ločeno in neodvisno druge od drugih, kar je onemogočalo potrebno sistemsko pripravo teh ukrepov in sporazumno sodelovanje med temi resori. Zato pogosto medsebojno protislovje in pomanjkanje notranje zvezanosti med temi ukrepi. Razen tega je vsaki delovni metodi manjkala tudi tieta skladnost med zunanjo in gospodarsko politiko, ki sta medsebojna naslonitve druga na drugo, ki je tako značilna in ki zahteva to sodelovanje med obema činiteljima državne politike.

Da se ta nedostatek sedanje prakse odpravi, je predsednik kraljevske vlade zunanji minister Stojadinović sklenil ustanoviti pri zunanem ministrstvu stalen »Koordinacijski odbor za trgovinsko politiko«, sestavljen iz zastopnikov tistih resorov in ustanov, ki so že po svoji strukturi poklicani sodelovati za kar najboljše in najuspešnejše izvajanje državne trgovinske politike. Cilj tega odbora je zagotavljanje enotnosti pri pripravi in sprejetju trgovinsko-političnih in z njimi tesno zvezanih finančnih in devizno-denaarstvenih ukrepov, skratka, koordinacija dela posameznih gospodarskih resorov in ustanov. To pomeni, da bi se v bodoče vsi nameravani ukrepi trgovinske politike finančnega in deviznega značaja pred končnim sprejetjem po pristojnih resorih poprej poslali odboru za koordinacijo, ki bi jih proučil glede na njihov odmev na splošno gospodarsko politiko, spravil med seboj v sklad in tako vključil v celoten sistem, zgrajen na osnovi najvišjih interesov države. Seveda bo svoboda posameznih resorov ostala pri tem docela nedotaknjena, ker gre izključno samo za koordiniranje posameznih ukrepov po svobodni pobudi za to poklicanih resorov. Prav tako bo koordinacija obsegala samo tiste ukrepe, ki gredo tudi v obseg trgovinske politike v smislu torej ne splošne gospodarske politike. Odbor bo torej pomožni in posvetovalni organ tako gospodarsko-finančnega odbora ministrov in ministrskega sveta, kakor tudi posameznih gospodarskih in finančnih resorov in ustanov. V njem so zastopana spodaj navedena ministrstva in ustanove s temile zastopniki:

Iz življenja Slovencev v Argentini

Ljubljana, 2. junija.

Eno izmed najtežjih, še neresenih vprašanj v izselištvu so konzuli in njihovi uradniki: iz vseh krajev sveta, kjer so Slovenci kompaktnije naseljeni, prihajajo v domovino obupne prošnje, naj jim pošljemo slovenske konzule in slovenske uradnike, ki bodo imeli razumevanje in odprta srca za svoje slovenske brate. Tako nam piše n. pr. izseljenec in dopisnik iz Chaca, da je bral v »Slovenskem listu« poročilo Klekovega govora o izselištvu na zadnjem banovinskem zasedanju, in k temu pravi: »Govor g. Klekova mora odobriti vsak naš izseljenec v Argentini, kajti Jugoslavija tukaj še ni imela konzula in uradnika, ki bi bil nam v zaščito, pač pa ravno nasprotno, izvenjsi sedanega g. dr. Cankarja, ki ga še ne poznamo dovolj, a upamo, da bo naš branitelj.«

Dopisnik nadalje utemeljuje gornje misli z navedbo slučaja iz avgusta 1934, ko je neki Lojze Simončič postal žrtev zavratnega umora. Ubil ga je neki Spanec s svojim hlapcem. Simončič je nato uradnik še oropal denarja. Morilec se je odkupil z nabranim denarjem. Ko so slovenski kolonisti pri konzulu zahtevali, da poišče žrtvi zadoščenja, je ta samo vprašal po pokojnikovi zapuščini, a več se ni pobrigal za stvar. Zato se izseljenci boje tuje in nezaščitenosti, ker lahko lepega dne izginejo s površja in nihče ne bo več povprašal po njih, ker pač ne bo vedel.

Dopisnik končuje z mislijo, da naj domovina ne zahteva samo ljubezni svojih sinov do sebe, temveč naj jim nudi tudi dejansko pomoč.

Iz zunanega ministrstva Milivoj Pilja, pomočnik zunanega ministra kot predsednik odbora; iz ministrstva za trgovino in industrijo dr. Milan Lazarevič, načelnik oddelka za industrijo in obrt in dr. Sava Obradović, vršilec dolžnosti načelnika oddelka za zunanjo trgovino; iz zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Milutin Petrovič, vršilec dolžnosti ravnatelja istega oddelka; iz Privilegirane delniške družbe za izvoz poljskih pridelkov g. Edo Marković, generalni ravnatelj te družbe; iz finančnega ministrstva, oddelka za carinska vprašanja Jovan Radulović, načelnik carinskega oddelka; za državne nabave in dolgove Ljubisa Mikac, načelnik državnega knjigovodstva; za devizna vprašanja Nikola Stanarevič, načelnik bančnega in valutnega oddelka; iz Narodne banke dr. Ivo Belin, podguverner Narodne banke; dr. Milan Protič, generalni ravnatelj Narodne banke; iz kmetijskega ministrstva Milan Novaković, pomočnik kmetijskega ministrstva; iz ministrstva za gozdove in rudnike Ranko Despić, načelnik oddelka za vrhovno gozdarsko nadzorstvo; za gozdarstvo inž. Milan Manojlovič, šef oddelka industrijsko-trgovsko-komercialnega oddelka za upravo državnih dolgov; iz prometnega ministrstva inž. Radovan Dragović in Krunoslav Penović; iz vojnega ministrstva divizijski general g. Maksimović Vojin, inspektor državne obrambe.

Tihotapstvo cvete dalje

Ljubljana, 3. junija.

Koliko so se že oblasti prizadevale, da bi zadušile ali vsaj omejile delo spretnih tihotapcev, toda vsa ta prizadevanja so skoraj brez pomena. Tihotapska strast je nekaj posebnega; kogar zgrabi, ga nikdar več ne spusti.

Policija se pravkar ukvarja z obsežno preiskavo glede široko zasnovane tihotapske mreže, ki je tihotapila saharin. Policija je bila iz Maribora obveščena o novih dejstvih ter se vrše te dni po Ljubljani zanimive preiskave. O podrobnosti seveda ne moremo ničesar poročati, dokler traja preiskava.

Zadnje nedeljo je bila policija obveščena o prihodu nekega tujega avtomobila v Ljubljano. Avtomobil je bil sumljiv ter ga je policija sledila, kako je križaril nekaj časa po Ljubljani, končno pa se je ustavil pred lepo vilo znanega ljubljanskega tihotapca nekje za Bežigradom. Policija je takoj poostila stražo okrog hiše, obenem pa izvedla v hiši preiskavo. Plen ni bil slab. V hiši so policijski organi našli 118 svilenih samovoznic ter celo zalogo dragocene svile, kar vse očividno izvirja iz tihotapstva.

Poročilo o stanju vinogradov

Na podlagi došlih tedenskih poročil, ki jih je prejela kr. banska uprava iz vseh vinskih okolišev, se je prvo škropljenje vinogradov že izvedlo. Po nekod škropljenje že v drugi, kar je pozdraviti. Z drugim škropljenjem je potrebno nadaljevati tako, da bo vsaj do 12. t. m. izvršeno. Opazili so nastop peronospor v času od 20. do 25. maja, in sicer pri sv. Barbari v Halozah, v Podgorci (Osluševci), na banovinski vinarski šoli v Mariboru, v banovinski trsnici v Pekrah in v okoliših Šmarja pri Jelšah. Pričakuje se ravno te dni večji nastop peronospor, zaradi spremembe vremena, vlažno in toplo. Mnogo vinogradov še ni okopanih, kar močno vpliva na razvoj bolezni in škodljivcev.

Trta se povoljno razvija. Nastavek je bolj sreden, ponekod dober, slabši pa v krajih, kjer je lansko leto močno nastopala peronospora. Zelo slab bo tudi pridelek v vinogradih, ki so bili lansko leto potofleni po toči.

Oidij se še ni pojavil, pač pa so ponekod opazili metuljčka od grozdnega sukača, ki bo v cvetju napravil precejšnjo škodo. — Kraljevska banska uprava.

Stiki med našimi in bolgarski združniki

Belgrad, 2. junija. AA. Med našimi in bolgarskimi združniki se razvijajo v zadnjem času čedalje tesnejši stiki. Poleg ustanovitve jugoslov.-bolgarskega združnega zavoda je treba omeniti prav pogoste obiske združarjev med Belgradom in Sofijo. Na zborovanju osrednjih združ »Napred«, ki je bilo prejšnji teden, je zastopal našo glavno Zdrudno zvezo njen prvi tajnik g. dr. Juretič. Na zborovanju Zveze ljudskih bank in na zborovanju Splošne zveze bolgarskih kmetijskih združ, ki bosta prihodnji teden, bo zastopal Gl. združno zvezo kralj. Jugoslavije njen podpredsednik minister brez listnice Voja Djordjevič s tajnikom Djordjem Davidovičem. S sodelovanjem med našimi in bolgarskimi združniki skušajo doseči predvsem to, da bi Bolgarska in Jugoslavija nastopali enotno na vseh tistih tujih tržiščih, kjer se pojavljata hkratu s svojimi kmetijskimi pridelki.

Nesreča s samokresom

Vrhnika, 3. junija.

Na bližnji Zaplani se je v ponedeljek dopoldne pripetila šol. upravitelju Hartmanu Janezu huda nesreča. V družbi z nekim svojim znancem je doma v šoli pregledoval svoj samokres. Pri tem je tako nerodno ravnal, da se je samokres sprožil in smrtno zadet se je Hartman zgrudil na tla. Z reševalnim avtomobilom so ga sicer prepeljali v ljubljansko bolnišnico, tam pa je davi podlegel hudim notranjim krvavitvam. Pokojnik je bil komaj 35 let star, dobre 2 leti je bil na Zaplani, zapušča pa ženo z dvema otročičema ter mater.

Vlagatelj pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju

Z odlokom ministrskega sveta od 13. maja se v smislu konvencije iz leta 1922 izvrši izplačilo hranilnih in čekovnih vlog našim državljanom, vlagatelj pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju, ki so svoje terjatve redno in o pravem času prijavili.

Te terjatve se bodo izplačale v razmerju 1 din za 4 kruna. Izplačilo bo izvršila samo Poštna hranilnica v Belgradu, in sicer postopno počenši s 1. julijem 1937. Da bo mogoče to delo čim hitreje in čim pravilneje izvršiti in da bo mogoče čekovne nazkne za posamezne vlagatelje točno izpolniti in nasloviti, se pozivajo vsi vlagatelji po hranilnih in čekovnih računih pri bivši avstrijski Poštni hranilnici na Dunaju, ki so svoje terjatve o pravem času prijavili, da pošljejo do 5. junija t. l. v pismu Poštni hranilnici v Belgradu tele podatke:

1. sedanji naslov (kraj, ulica in banovina, kje danes žive),
2. število potrdila (to je tekoče število in številko seznama), ki so ga svoj čas dobili pri izročitvi prijave in knjižice.
3. številko hranilne knjižice ali čekovnega računa, in
4. za primer dedščine potrdilo pristojne oblasti o njihovi dedni pravici.

Vsa pisma z gornjimi podatki se morajo poslati na naslov: Poštna hranilnica (izplačilo vlog pri bivši poštni hranilnici na Dunaju) Belgrad. Hranilni vlagatelj biva avstrijske Poštna hranilnice na Dunaju, ki niso v določenem roku, to je do 10. septembra 1939 prijavili svojih terjatev, niso prišli v naš blok in ne bodo dobili izplačanih vlog, zato bi bilo odveč, da bi se obračali do Poštna hranilnice v Belgradu. Ti vlagatelji naj se zaradi izplačila svojih terjatev prijavijo naravnost sedanji avstrijski Poštni hranilnici na Dunaju, ki na osnovi čl. 6 konvencije iz leta 1922 izplačuje v razmerju 10.000 avstrijskih kron za 1 šiling po 100 grošev.

Ta likvidacija se ne nanaša na terjatve naših državljanov, vlagateljev pri bivši madžarski Poštni hranilnici v Budimpešti. Za enkrat še ni določeno kdaj se bodo te terjatve izplačale, ker nam madžarska Poštna hranilnica v Budimpešti še ni poslala kritja za izplačilo teh vlog.

Kulturni koledar

Anton Hajdrih

3. junija 1878 je umrl v Ljubljani glasbenik in skladatelj Anton Hajdrih. Rodil se je 9. jan. 1842. Giunazio je doživel v Ljubljani. Potem je vstopil v semenišče, katerega pa je v četrtem letniku zapustil in odšel na praški konservatorij. Dve leti je študiral petje in harmonijo. Ker mu je začel glas radi strastnega kajenja pešati in ker je začel zanemarjati pouk, je bil iz konservatorija izključen. Odšel je v Trst, kjer se je začel zopet resno baviti z glasbo. S svojim kvartetom je daleč zaslovel in si pridobil mnogo zaslug za budilne narodne misli. Leta 1874 je postal pevsodvig pri Slovenski čitalnici v Trstu. L. 1876 je sestavil iz raznih pevskih zborov pevski zbor 60 pevcev ter priredil z njimi velik koncert v Rojanu. Istega leta je izdal tudi prvo svoje delo »Jadranski glasovci« ter tudi znano pesem »Jadransko morje«. Umrl je za tuberkulozo. Drugo zbirko njegovih skladb je izdal V. Kosovel.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 3. junija: Klotilda.
Petek, 4. junija: Kvirin.

Nočno lekarniško službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoc, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Drama: Peter in Aleksej. Red Četrtek.
Opera: »Plamenc«. Red C.
Kino Union: »Markiza Pompadur«.
Kino Sloga: »Sever vabi«.
Kino Matica: »Condottieri«.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana obvešča svoje člane, da se bo vršila letošnja glavna skupščina 20. junija v Sarajevu. Na skupščini se bodo obravnavala važna strokovna in stanovska vprašanja. Na programu so mnogi strokovni in zabavni izleti. Vabimo člane, da se je udeležijo v čim večjem številu. Prijave sprejema tajništvo sekcije (Ljubljana — Gledališka ul. 8) do 15. junija. Za člane Udruženja bo verjetno kot vsako leto odobrena na železniških vožnjah, za njihove oddobne člane pa polovična vožnina. Odobren bo po vsej priliki povratek preko Dubrovnika in Splita odnosno Sušaka. — Dnevni red in druge podrobnosti glavne skupščine se bodo obravnavale na članskem sestanku, ki bo v sredo 16. t. m. ob 20 v društveni sobi.

Pred obrtnim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za sledeče pridobitne stroke: dne 17. junija 1937 ob 8 notariji; ob pol 9 odvmetniki; ob 11 zdravniki, zobozdravniki in dentisti; dne 18. junija 1937 ob 8 inženjerji, arhitekti, geometri, carinski posredniki, borzni senzali, razni (posredov. real. pisarne itd.), umetniki, priv. učitelji, babice in čevljarji; dne 19. junija 1937 ob 8 krojači in šivilje. — Seznam davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 3. do 10. junija.

Sekcija za gradnjo državne ceste Ljubljana — Kranj prične dne 8. junija 1937 preurejevati državno cesto št. 2 na delnici Ljubljana-St. Vid od km 620.878 do km 623.250. V to evrbo je potrebno, da se na tej progi začasno ukine promet z vozili ter spjelje na sosednje javne ceste takole: Iz Ljubljane po Vodnikov cesti z odcepom pri stari cerkvi v Šiški, preko Dravlj in Zapuž do priključka na državno cesto pri novi mitnici.

KINO SLOGA
Velika ljubavna zgodba

Sever vabi

Rockelle Hudson Robert Kent

MATICA
Premiera!

Luis Trenker v veličastveni ljubavni romanu

Condottieri

v gl. vlogi slavni italijanski pevec Titta Gobbi

UNION
Krasen film o globoki ljubzni slavne žene

MARKIZA POMPADUR

Käthe Naggy - Willy Eichberger - Leo Slezak

Nalnovalji žurnali — dosedaj najboljši po-

snetki katastrofe »Hindenburg« i. t. d., i. t. d.

Predstave danes ob 19.15 in 21.15. Obenem

zajeto cene v Unionu na Din 2.50,

4.50, 6.50, 8.- in 10.-, v Slogi pa Din 2.50,

4.50, 6.50 in 9.-

Ljubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 3. junija: Cyrano de Bergerac. Premier-ski abonma.

Petek, 4. junija: Florentinski slavniki. Red A.

Sobota, 4. junija: Cyrano de Bergerac. Red B.

OPERA. Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 3. junija: Car Kalofan. Red Četrtek.

Petek, 4. junija: zaprto.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 3. junija ob 20: »Školjka«. Znižane cene. Red B. Zadnjič.

Petek, 4. junija: Zaprto.

Sobota, 5. junija ob 20: »Trije vaški svetniki«. V korist Združenja gledaliških igralcev.

Drvi zadnja uprizoritev Čapkovice nadvse zanimive in učinkovite drame iz današnjega političnega ozračja »Bela bolezen«.

Jutri, v četrtek, uprizore Kraigherjevo »Školjko, ki je med najboljšimi slovenskimi dramskimi deli ter je dosegla na mariborskem odru izvrsten uspeh, zadnjič in po znižanih cenah.

V soboto predstava v korist stanovske organizacije igralcev — »Združenja gledaliških igralcev«. Uprizori se izvrstna in na moč zabavna veseliga »Trije vaški svetniki«. Igralci letos ne bodo sami razpečevali vstopnic, zato pričakujejo polnoštevilnejši obisk iz lastnega nagiba. Vstopnice pri gledališki blagajni (telefon 23-82).

Gledališka uprava prosi vse one gg. abonente in lastnike blokov, ki so s plačevanjem obrokov v zaostanku, da jih poravnajo čim orei, ker mora blagajna zaključiti knjige.

Nakup Rosenbergovega posestva Pomembna socialna dela

Maribor, 2. maja.

Maribor bi ostal najbrž še sedaj pri svojem predvojnem obsegu, če ne bi bila mariborska mestna občina z veliko uvidenostjo in dalekovidnostjo omogočila tudi manj premožnim slojem zidanje lastnih hiš. Skoraj vse lepše parcele v mestu so v lasti maloštevilnih nemških rodbin, ki so dvignile cene tem zemljiščem na tako višino, da jih zmore le bogataš. Zaradi tega je centum mesta ostal še danes skoraj isti, kakor je bil pred 20 leti. Še vedno zija jo najprometnejših in najlepših ulicah med hišami prazne vrzeli, ki bodo Bog ve kdaj zazidane. Sorazmerno s ceno parcel v mestu je začela takoj po vojni tudi v neposredni okolici in v predmestjih rasti cena zemljišč, in bi se bila dvigala še bolj, če ne bi bila energično posegla vmes mestna občina, ki je kupila nekatera velika posestva v ugodnih legah, jih razparcelirala ter potem te parcele razprodala interesentom po lastni ceni. Šla je še dalje ter je pomagala interesentom do cenenege kredita s tem, da je prevzela za nje pri denarnih zavodih jamstvo za posojilo, ki so ga najeli v svrhu zidanja. Le na ta način je bilo mogoče, da je nastala v Koroškem predmestju krasna vilka četr

na Joštovem posestvu, in da se je Magdalensko predmestje s tako naglico razširilo. Od leta 1922 do danes je nakupila občina okoli 300.000 m² sveta za vsoto 4 in pol milij. Din. Te parcele je razprodajala občina interesentom za ceno od 8 do 25 Din za kvadratni meter.

Letos je občina odprodala svoje zadnje parcele. Ker pa je povpraševanje po njih vedno večje, se je odločila sedaj za nakup Rosenbergovega posestva v Magdalenskem predmestju, ki meri 110.000 m². To posestvo se nahaja med Tržaško in Betnavsko cesto. Dala je zanj dva in pol milijona dinarjev, tako da jo pride kvadratni meter na 23 Din. To zemljišče bo sedaj občina parcelirala. Okoli 15.000 kvadratnih metrov bo odpadlo na ceste, 95.000 pa na stavbne parcele. Od tega bo sedaj občina odprodala tretjino ob cestah, ki so že zazidane. Te najlepše parcele bo prodala po 30 Din kvadratni meter, dočim bo prodajala potem ostali dve tretjini po 22 Din. Občina bo s tem jedra krila svoje stroške ter ne bo imela od cele kupitje nikakega dobička. Omogočila pa bo, da se bo mesto v smeri proti jugu naglo širilo ter da bo dobilo več sto mariborskih družin svojo lastno streho.

Tako je še danes na Kočevskem...

Kočevje, 2. junija.

Nikdar se v nobenem dnevnem časopisu ne čita kaj važnejšega in za slovensko javnost pomembnejšega o kočevskih Slovencih, predvsem onih, ki nosijo krivdo, da se nahaja še preostali dobri del njih in tako erarotnem položaju in odvisnosti od kočevskih Nemcev. Krivda leži predvsem na nekdanjem proslulem okr. glavarju Platzerju in njegovih pomočnikih, od katerih je večina že prešla zasluženo plačilo, drugi se pa pod krinko bolezni in vseh drugih mogočih stvari še vedno nahajajo v njihovem nekdanjem »pašaluku« in ne radi ne zapustijo Kočevja, dasiravno imajo že zdavnaj določena svoja nova službena mesta. — Povsem razumljivo je, da ti takratni vsemogočni gospodje drugod ne uživajo takšne zaslonbe in ker se ne morejo povzpeti na visoke politične položaje (priporočiti je treba, da so službeni položaji večine teh gospodov takšni, da bi morali biti vse prej kot politični) se radi, oziroma preradi vračajo nazaj tja, kjer so jih pač lahko imeli. — Spoštovanje zakonov in izvrševanje njih visoko plačane dolžnosti jim je bila postranska stvar. Zato ni prav nič čudnega, ako so razmere v Kočevju takšne kot so. Doba Platzerja in njegovih pomočnikov Slovencev — vsaj sedaj hočejo biti — je naredila kočevskim Slovencem neprecenljivo škodo. Preganjanji je bil vsak, kdor ni hotel biti Sokol ali ni šel po njih diktatu na volišče. Vsi takšni so bili protidržavni in preganjeni so bili z zapornimi in visokimi denarnimi kaznimi. Najzlastnejše pri vsem tem je pa to, da so kočevski Nemci živeli v največji milosti teh mogočnikov in so se njihovi interesi bolj ščitili kot pa slovenski.

K samomoru v suhorskem župnišču

Lušicky Anton, rojen dne 9. aprila 1895 v Borovnici, je bil sprejet leta 1930 v tajniško službo občine Suhor. Ko je bila ta občina jeseni 1933 združena z drugimi v novo občino Metliko-okolico, ga je ta občina prevzela v svojo službo. Z uredbo o občinskih uslužbenih z dne 12. marca 1934 so bili vsi občinski tajniki postavljeni na razpoloženje. Uslužbenici, ki so želeli nadaljnje zaposlitve, so morali vložiti prošnjo za prevedbo. Prošnjo Lušickega je dne 26. julija 1935 odklonil tedanji ban, ker Lušicky ni imel predpisane šolske izobrazbe. Naknadni prošnji občine Metliko-okolice, da bi ga smela zadržati še dalje v službi, je banska uprava maja meseca 1936 ugodila ter dovolila, da sme ostati Lušicky v službi do redne zasedbe tajniškega mesta, katero je morala občina hrati razpisati. Za razpisano mesto je prošil med drugimi tudi sam Lušicky, njegovi postaviti pa kralj. banska uprava ni mogla pritrčiti, ker ni imel predpisane šolske izobrazbe. Imenovan je dalje opravljal tajniške posle, dokler ga ni občina Metlika-okolice na poziv banske uprave dne 17. aprila 1937 odslovila. Banska uprava je imenovanega trpela na tajniškem mestu do navedenega dne, dasi je bila njegova prevedba odklonjena že dne 26. julija 1935.

Banska uprava svoječasni prošnji Lušickega za spregled kvalifikacije ni mogla ugoditi, ker ni imel tistih osebnih lastnosti, ki se za tak spregled zahtevajo. Imenovan je namreč dne 30. avg. 1924 kot najemnik neke gostilne v Avčah na Gorickem v prepiru glede najemnine za to gostilno ustrelil Gabrijelo Gorjupovo, roj. Gabrijelčič; njeni materi Gabrijelčič je prestrelil lice, ranil svojo ženo ter naposled ranil tudi samega sebe. Pred poroto v Gorici je bil obsojen zaradi nedovoljene nošnje orožja na globo, ne pa tudi zaradi uboja in telesne poškodbe; oprostitve se je utemljila s tem, da je Lušicky svojo dejanje izvršil v duševni zmedenosti. Po uradnih poročilih je bil Lušicky za časa svojega bivanja v Italiji simpatizer fašistov.

Iz pisarne kralj. banske uprave

v Ljubljani, dne 2. junija 1937.

Slovenske Konjice

Slov. Konjice, 1. junija.

Velik promet na naši postaji. Na naši postaji že dolgo ni bilo tako velikega prometa in toliko živahnosti kot te dni. Granitolom Cezlak iz Oplotnice namreč razpolaga naravnost ogromne množine granitnega kamna v kockah v južne kraje naše države za tlakovanje cest. V granitolomu dela okoli 100 delavcev in preko 20 voznikov je noč in dan zaposlenih s prevažanjem. Vsi zaposleni trdno upajo, da se bodo sedanje razmere pri Cezlaku ustale.

Res potrebna izvršitev. Ako je danes v našem trgu kaj važnejših in koristnih del, je gotovo pokritje potoka od gostilne Senica do Lauricha. Treba bi bilo namreč že enkrat olepšanje kraja in poenostavljenje prometa odstranitvi neokusne stebre in »šrance« ter pokriti jarek. Z vprašanjem se je že lansko leto bavil trški občinski odbor, vendar si še nismo na jasnem, kdaj bodo končno začeli s temi deli.

Stara čadrska cerkev, ki je bila ena izmed najstarejših pod Pohorjem (iz 14. stoletja), je sedaj podrt. Bila je že vsa razpadla ter je pretela nevarnost razsula. Na mestu, kjer je stala, bodo sezidali kapelo.

Braddock - Schmeling

Danes bi se morala vršiti po programu borba za svetovno prvenstvo vseh kategorij v boku. Dosedanji svetovni prvak Braddock bi se moral braniti proti Nemcu Schmelingu. Braddock se je za ta nastop tudi pogodbeno obvezal, toda po poročilih, ki prihajajo iz Amerike, zaenkrat o tem matchu ni nobenega govora. Ni izključeno, da se bo s celo zadevo bavila tudi newyorška komisija za boks, ki bo Braddocka diskvalificirala kot svetovnega prvaka, ker se ni držal dogovora.

Braddock je sicer pripravljen pomeriti se s Schmelingom, toda svoje obotavljanje opravičuje na ta način, da hoče čim več zaslužiti. Povsem razumljivo je, da si hoče zlasti v Ameriki vsak svetovni prvak v katerikoli stvari napraviti iz tega čim bolj mogoče velik kapital. Tako je postalo tudi to svetovno prvenstvo enostavna krvava kupčija, ne pa toliko športni dogodek. Braddock si hoče zagotoviti za svoj nastop najmanj pol milijona dolarjev v blagajni in jih razdeliti tako, da njemu ostane 40 odstotkov, dočim bi Schmeling dobil 22 odstotkov.

Schmeling pomenja za Ameriko precejšnjo senzacijo in vabo, saj je blagajna za lanski match med Schmelingom in Joe Luisom kasirala 547.000 dolarjev. Braddock še daleč ne vleče Američane tako močno. Ko si je on priboril svetovno prvenstvo v l. 1935, proti Baeru, je bilo navzočih samo kakih 30.000 ljudi, ki so prinesli »komaj kakih dobrih 200.000 dolarjev, od katerih jih je dobil Braddock samok kakih 25.000. Razumljivo je torej, da si hoče Braddock vsaj sedaj, ko bo verjetno zadnjikrat v ringu, kar najbolj mogoče napolniti blagajno in tako se ta borba, ki bi se kot rečeno, morala vršiti danes, dosedaj še ni vršila. Prihodnji dnevi bodo prav gotovo prinesli v celo komedijo malo več jasnosti.

Belgija : Jugoslavija

V nedeljo igra v Belgradu jugoslovanska drž. nogometna reprezentanca proti belgijski državni reprezentanci. Srečanje teh dveh reprezentanc je prav za prav prvo v teku obstoja naše države.

Sicer pa je neoficielno naša nogometna reprezentanca v letu 1920 na VIII. olimpijskih igrah poiskovala moč belgijske reprezentance. — Kakor je znano, se je Jugoslavija tedaj udeležila s svojo enajstoroč olimpijskih iger. Toda že prva igra s Čehoslovaki je izpadla tako nesrečno (7:0), da Jugoslavija ni igrala v turnirju naprej. Jugoslovanska reprezentanca pa je kljub temu igrala še eno tekmo s tedanjim belgijskim moštvom, ki jo je pa tudi izgubila z 6:1.

Od leta 1920 pa do danes se ti dve reprezentanci nista srečali. Jugoslovanska reprezentanca bo v nedeljo nastopila predvidoma v isti postavi, kot zadnjič proti Madžarom.

Dvoboj z Italijo odložen

V nedeljo, 13. junija bi se moral po programu vršiti v Trstu lahkoatletski dvoboj med italijansko in našo reprezentanco. Kakor pa poročajo iz Zagreba, je Jugoslovanska lahkoatletska zveza zaprosila italijansko zvezo, naj odloži dvoboj na nedoločen čas.

Razlogi, ki so vodili našo vrhovno lahkoatletsko instanco, so brez dvoma porazni rezultati, ki so jih pokazali naši atleti v Zagrebu proti Čehoslovakom. S tako slabimi rezultati, kot so bili doseženi prejšnjo nedeljo, naša reprezentanca ne bi mogla nastopiti niti proti drugi italijanski garnituri. Poleg tega pa je srečanje med Jugoslavijo in Čehoslovakijo prineslo še okoli 10.000 dinarjev deficita.

Naročajte Slovenski dom!

Od tu in tam

50 milijonov dinarjev posojila bo najela zagrebška občina, 29 milijonov bo porabila za povračilo svojega dolga, ki ga ima pri sindikatu denarnih zavodov, ostalo pa bo za izvršitev raznih javnih del. Zanimiv pa je tudi drug sklop občinskega sveta. Zagreb daje Trboveljski premogokopni družbi rok 6 mesecev, da uredi ob svojih premogokopih posebne čistilne naprave, da ne bodo v Savo več prihajali razni odpadki in umazanija. Sava je namreč prepoznala, da se v njej niti pri Zagrebu ne da brez škode kopati. Če bi pa Trboveljska družba v določenem času ne zgradila čistilnih naprav, bo zagrebška občina nehala pri njej kupovati premog.

Dolgotrajne poplave so zelo občutno oškodovale lastnike zemlje v Moslavini in Lonjskem polju. Ko se je večina vode odtekla, pa so ostale v nižinskih predelih velike luže, v katerih se kote komarji. Te mlakuže pa ustvarjajo bojazen, da ne bi nastala kaka epidemija. V sili si bodo najprej pomagali na ta način, da bodo v mlakuže spustili veliko množino ribe posebne vrste, ki uničujejo zalege komarjev. Obenem pa postavljajo na dnevni red vprašanje osušitve obeh teh polj, s čemer bi pridobili okrog 150 tisoč juter plodne zemlje in mogli naseliti mnogo ljudi.

Tudi v krizi prireajo v Baeki svatbe po starem slovenskem običaju in obilju. Ko se je poročil v Somboru sin bogatega tovarnarja, je prišlo na gostijo kar 400 svatov. V 3 dneh so svatje pojedli tri krave, tri teleta, pet svinj, štirideset kokoši, 160 gosi, 60 puranov, 120 gosakov in 60 pur. Porabili so tudi 400 kg moke, popili pa 1800 litrov vina, 1800 steklenice sode vode, 2000 steklenic piva in še nekaj drugi pijac.

Zdravniki strokovnjaki za malarijo iz vse Evrope se bodo koncem julija zbrali v Dubrovniku na kongres. Zaradi priprave je prišel v Dubrovnik še šef Rockefellerjeve ustanove v Rimu Hackett in še enake albanske ustanove Kemal Jusuf. Kongresu pa bo prisostvovalo tudi nekaj ameriških zdravnikov.

V Dubrovniku so še vedno priprani, da bo prišel vojvoda Windsorski tjakaj takoj po svoji poroki. Pred dnevi so spet opazili neko tukjo, ki je priletela v Dubrovnik z letalom. Ker je ženska govorila angleško, mislijo, da je bila kaka novinarica, ki je prišla slikati nekatere objekte, zlasti pa vilo Šeherezado. Po kratkem bivanju je spet odletela. Skrivnostni obisk si razlagajo tako, da je novinarica fotografirala zgradbe in drugo za svoj časopis v zvezi s prihodom vojvode v Dubrovnik.

15 let težke ječe je dobil kmet Peter Jackov iz Mohova pri Mitrovici, ker je s sekuro ubil svojega unuka trgovca Dreniča. Jackov si je bil pri trgovcu svoj čas izposodil 300 dinarjev. Za povračilo pa se ni nič zmenil. Ko pa je nekega dne prišel trgovec do njegove hiše, je Jackov pograbil sekuro in upnika enostavno ubil.

Velika mednarodna razstava amaterske fotografije je bila zaključena pretekli mesec v New Yorku. Udeležili so se je tudi nekateri Hrvatje, od Slovencev pa je Ante Kornič iz Ljubljane. Kljub temu, da je bilo podeljenih zelo malo diplom, vidimo med odlikovanci Ljubljančana g. Korniča in dva Hrvata Tošo Dabca in Marijana Szaba.

Zaradi kozarec, vrednega dva dinarja, so ubili človeka na gasilski veseli v vasi Kučan Gornji blizu Vraždinu. Na veseli se je ljudi kar trlo. Zraven je bil tudi neki Aleksa Grabar. Skoro do ranega jutra je trajala zabava brez motenj, da ni nikdo zavpil, da je Aleksa odnesel s seboj kozarec, ki je bil vreden dva dinarja. Pijani gasilci so takoj skočili k Aleksu in ga začeli pretepati. Tudi vsi drugi, ki so se nahajali zraven, so pomagali točji po njem. Tako temeljito so ga zmlatili, da je še mogel priti do doma, nato pa se je zgrudil in umrl.

Tatinsko družbo, v kateri so bile tri ženske, so prijeli v Banjaluki. Oči idno se niso bile preveč izvežbane v novem poslu, ker so jih že po prvi tatvini prijeli. Vdrlje so v stanovanju neke starke ter ji ukradle 6 jurjev. Prav tovariško se si denar zadelle, potem je pa ena odšla takoj na »lepše«, namreč v toplice pri Banjaluki. Urice prijetnega odmora pa ji je sknila policija, ki jo je prišla obiskat prav v sredi največjega veselja.

Lastniki kinematograf se še naprej bore proti previsokim taksam, ki duše kinematografe. Skupne takse znašajo od 40 do 50%, poleg tega pa morajo plačevati še velike avtorske tantijeme, dajave za policijske organe in gasilce ter plačevati izredno slabe filme domačega izdajca, ki so predpisani o notranjega ministrstva. Obenem stisnajo dosodi, da bi bila kontrola na filmi pri uvozu strožja, da ne bi prihajali v našo državo tudi številni taki filmi, ki so brez vsake vrednosti. Svoje zahteve pa bodo skušali podpreti tudi s stavko vseh kinematografv in državi.

Nos je odgriznil nezvestemu dečku, ki ga je hotelo zapustiti, delavec Stefan Petrovič iz Petrovgradrada. Več let je že hodil z Rozalijo Novakovo, nazadnje pa jo je vzel kar pod svojo streho. Zaradi prepogostih preprirov je Novakova sklenila oditi. Razjarjen ji je Petrovič odgriznil nos.

Zvenketanje težkih vrst sljšijo vedno stanovalci v bližini stare trdnjave v Iloku. Ta strah se jih drži že skozi nekaj rodov, da se niti ne upajo pogledati, kaj prav za prav je. Nekateri hrabrejši so sicer poskušali, pa so nehali, čim so začeli. Ljudska govorica pa je vedela o njih povedati, da so kmalu potem začeli bolehati in povrsti umirati.

Tat, ki je lovil samega sebe

Celje, 2. junija

Danes zvečer okrog 7 se je razlegel po mestu močan obupen klic: »Primate ga, primate ga!« Ljudje so hiteli iz hiš in videli nekaj kolešarjev, ki so drveli po Prešernovi in Kralja Petra cesti proti Gaberjam. Vsi ti so kričali omenjeni klic in ljudje so začudeni gledali, za kom se kolešarji poganjajo. Pred vsemi je najbolj divje vozil na lepem, novem kolesu mlad fant, ki je tudi najbolj kričal. V Gaberjah pa so tega fanta kolešarji dohiteli, ga obkrožili in v spremstvu velike množice odpeljali na policijo.

Policija je ugotovila, da je ta »nabudnik« fant 17-letni mizarski vajenec Maks K., rojen v Šišku pri Zagrebu. V zadnjem času je bil v Mariboru, odkoder je prišel v Celje v spremstvu svojih dveh tovarišev. Danes je videl pred mehaniko delavnico g. Oblaka novo dvokolo, katerega se mu je posteno zljubilo. Pograbil ga je, se vsedel nanj in se odpeljal, misleč, da ga nihče ni videl. Toda g. Oblak je tatvino takoj opazil in poslal za njim kolešarje, ki so pričali za mladim tatom. Maks pa je bil toliko prefrigan, da je kričal z njimi, misleč, da se mu bo na tak način posrečilo priti iz mesta, kjer se bo lahko izmuznil preganjačem. Toda sreča mu ni bila mila. Sedaj se bo moral v zaporu pokoriti za to kratko vožnjo s tujim kolesom.

Velikodušnost goljufane ženske

Ob tolikšnem številu ljudi na zemlji res ni čudno, če se tolikokrat govori o tako imenovanih dvojnikih, ki so si med seboj res tako podobni kot »krajcerji«, vsaj po obrazu, četudi ne po ostali zunanjosti in vedenju. Svoje dvojnike sicer radi menjajo posebno tisti, ki so res lahko ponosni na to, da jim je še kdo drug čisto podoben, če ga odlikujejo vrline, ki jih sam nima. Če pa mora kdaj kdo slišati, da je oni, ki mu je na oko čisto podoben, kak ničvrednež, ki javnost o njem le takrat govori, kadar ga obsoja, potem seveda ni preveč vesel takšnega »sorodstva« po obrazu.

Dvojnika v tujski legiji

V čisto drugačno zgodbo pa sta vpletena tudi dva vojaka, Francoza, ki sta svoj čas služila v francoski tujski legiji v Afriki. V Siddi-bel-Abbesu je zanesla pot. Nista si bila v sorodu, vendar pa sta bila tako na las podobna drug drugemu, da so ju neprestano zamenjavali celo tisti, ki so že dolgo časa živeli z njima skupaj. Bila sta to Etienne Boilou in Alfonz Durand. Zdi se, kakor da si je narava ob teh dvojnikih privoščila pravo šalo. Vsakdo od onih, ki so služili v Siddi-bel-Abbesu, je vedel, da je bil Durand sin premožnih meščanskih staršev in da je bil kljub temu, da je živel sredi divje Afrike pod strogo vojaško disciplino, nesmrtno zaljubljen v svojo nekdanjo zaročenko Berto Poirier. — Njeno sliko je nosil vedno na svojih prsih. Bila mu je nekak talisman in obenem božansko. Toda, tudi tu v daljni Afriki ni bil sam, ki se je s tolikšno zvestobo in ljubeznijo obračal do nje, pač pa mu je bil tudi v tem pravi dvojniki njegov tovariš Etienne Boilou. Štiri dolga leta, ki sta jih preživela v tujski legiji Boilou in Durand, sta koprnela oba za istim svojim idealom, ki ga je podajala slika Berte Poirierjeve. Ta je na Duranda, svojega nekdanjega zaročenca, morda že zdavnaj pozabila, morda je že poročena ali pa sploh ni več med živimi: tako so večkrat vstajale legionarju Durandu temne slutnje.

Nerazdružljivo prijateljstvo, ki je leta in leto živelo med Durandom in Boilouom, pa se je končalo, ko je Boilou zapustil legijo. Tedaj ni mogel na noben način pregovoriti svojega tovariša Duranda, da bi tudi ta odšel z njim domov. Durand mu je na kratko odgovoril: »Berta noče ničesar več slišati o meni, zato tudi nimam kaj iskati v Franciji.« Tako sta se razšla. Boilou je zapustil legijo, še prej pa je Durandu obljubil, da bo odšel v Marseillo in tam poiskal Berto Poirierjevo, nato pa, da mu bo takoj sporočil, kako je z njo doma in kako je bilo v preteklih štirih letih, odkar se nista videla.

Slepa ljubezen

Boilou je v Marseilleu res našel Berto Poirierjevo. Njuno srečanje pa je bilo nadvse dramatično.

Velikanska žoga, ki so si jo za zabavo izmislili kopalci.

in je imelo nepričakovane posledice. Dekle je spoznalo v Boilou svojega zaročenca Duranda. Vsa srečna, da ga zopet vidi, se mu je vrgla okoli vratu in ga objemala. Vsa njena nekdanja ljubezen, ki jo je gojila do Duranda, je znova oživela. Kmalu sta imela drug drugega toliko rada, da ju ne bi moglo ločiti ničesar več. Etienne je čisto pozabil na svojega tovariša v tujski legiji. Ljubezen do Berte ga je premotila, da ga je izdal. Berta pa niti od daleč ni slutila, da je tako zmotno zamenjala svojega nekdanjega zaročenca z njegovim na las podobnim dvojnikom.

V Marseilleu sta tako živela srečno Boilou in Berta kakor tri mesece. Tedaj pa se je Boilou odločil s svojo vdano mu družico na pot nazaj proti Afriki. Da bi nihče več ne prišel na sled, kako je zlorabil zaradi svoje lastne koristi svojo podobnost z nekom drugim, si je dal izstaviti dokumente na ime Alfonz Durand, ki jih je predložil tudi tedaj, ko se je z Berto poročil. Imel je namen, da v Afriki z denarjem, ki ga je Berta dobila za doto, odpre mali hotel in da tako na vročih tropskih tleh postane najuspešnejši mož. Prepričan pa je bil do dna duše tudi o tem, da njegov dvojnik Durand, kateremu je odpeljal njegovo zaročenko, nikdar ne bo zvedel ničesar o tem.

Nenadna aretacija in zapor

V začetku letošnje zime pa se je zgodilo nekaj, kar gotovo Boilou tudi ni nikdar pričakoval. Bilo je ravno neko viharno jutro, ko so se naenkrat pojavili v hotelu, čigar lastnik je bil Boilou, detektivi. Boiloua so aretirali in zaprli. Za njim so že doli časa poizvedovali, nazadnje pa se jim je le posrečilo, da so ga iztaknili. Na podlagi fotografij so policaji ugotovili, da je on ubežnik-legionar Alfonz Durand, ki je v obmejnem mestu Chadames umoril in oropal neko ugledno Angležinjo, ki je napravila daljše potovanje po Afriki. Sele sedaj se je mashevalo Boilouovo ponarejanje dokumentov nad njim samim. Nihče mu zdaj tudi ni hotel verjeti, da on ni pravi Durand in da je ime samo ponaredil. Njegova žena Berta je tedaj tudi prvič zvedela, da se je poročila z dvojnikom svojega zaročenca. Kljub temu pa si je na vse načine prizadevala, da bi ga rešila pred ječo. Njene velike ljubezni do moža, ki si je osvojil za vedno njeno srce, čeprav s prevaro, hipno spoznanje ni omajalo.

Žena, ki jo je prevaral, ga je rešila

Etienne Boilou je bil zaprt že dolga dva meseca. Počasi je že obupaval nad samim seboj, posebno še, ker si je v ječi nakopal hudo bolezen. Postal je naravnost blazen, kakor da se mu je omračil um. Neprestano je vpil, da hoče domov,

Znanega stratosferskega letalca Piccarda je doletela pred kratkim težja nesreča. Njegov balon je pri nekem poizkusu dvigu popolnoma uničil ogenj. Cloveških žrtv pri tem sicer ni bilo, trpi pa Piccard veliko materialno škodo.

samo domov. Zdravniki so zmahevali z glavo, kadar ga je prišla obiskat v jetniško bolnišnico njegova žena Berta. Vedno so poudarjali, da je zanj rešitev le v tem, da se mu posreči, da ga izpuste iz zapora domov, ker da bo drugače podlegel svoji duševni zmedenosti. Berta je pisala prošnjo za prošnjo, vendar se je zdelo, da ji bo vse to prizadevanje zaman. Zapustiti pa tudi ona ni mogla Tunisa, ko je bila pod strogim nadzorom, češ, da je gotovo tudi sama v zvezi z onim umorom omenjene Angležinje.

Neko noč pa se ji je le posrečilo uiti vsem detektivom. Najela je kamelo za jahanje in na njej odhitela naravnost proti Siddi-bel-Abbesu. To je bila prava tekma s smrtjo, kajti Etienneu so že začele pojati moči. Ona je morala prej priizvesti rešitev, predno bi ta vječi umrl. Poveljstvo v tujski legiji je res ugotovilo, da more biti morilec, ki ga iščejo, samo Alfonz Durand, ki je kmalu zatem, ko je Boilou odšel iz legije, tudi on pobegnil iz nje. Te ugotovitve so sporočili tudi v Tunisu, in Boilou je bil takoj nato izpuščen iz ječe. To se je zgodilo ravno še v zadnjem trenutku, kajti če bi tedaj ne prišla rešitev zanj, ki je bil po nedolžnem obsojen umora Angležinje, bi je ne bilo nikdar več, kajti Boilou je skoro že umiral.

Nauk o uspešnosti

V nekem angleškem učnem zavodu so vpletali nov predmet, ki ga je sicer težko imenovati s pravo besedo, ko se za kaj drugega, bolj navadnega, nimamo primernega izraza. Najboljše bi se povedalo, če bi ta predmet imenovali: Nauk o uspešnosti. Učence na tem učnem zavodu učitelji poučujejo o tem, da more človek vedno odločiti o uspehu ali neuspehu svojih dejanj v življenju in da lahko s posebnim šolanjem postane tako moder, da se mu v življenju sploh vsaka stvar, ki jo počne, posreči. Sposobnost za to ima prav vsak, tako uči ta veda, treba jo je v njem samo zbuditi in obrniti v praktično smer. Nekaj tednov temeljitega učenja že zadostuje, da v bodoče postane vsak, tudi oni, ki se mu v življenju še ni nikdar ničesar prav posrečilo in je bil s samim seboj vedno nezadovoljen, kar najbolj uspešen v svojem početju.

Kopalne banje - avtomati

Nek angleški časopis je objavil vest o čudnih pritožbah po londonskih kopališčih. Lastniki teh kopališč se namreč neprestano pritožujejo nad tem, da se nekateri kopalci prav nič ne drže določenega časa, kdaj morajo zapustiti kopališče. Zanimiva je tudi ugotovitev, ki jo med temi pritožbami navajajo, namreč, da nekateri kopalci tako dolgo sede v kopalni banji, da med tem že lahko pokade cel zavitek cigaret, drugi celo toliko časa, da bi človek lahko prebral med tem kar cel roman. Ker tej čudni navadi, ki je vseh gotovo samo kopalcem in nikomur drugemu, ne morejo drugače napraviti konca, so lastniki kopališč sklenili, da si bodo nabavili take banje, ki se bodo po preteku gotovega časa same avtomatično izpraznile. Tako bodo morali oni, ki v kopalnicah preberejo cele romane in popuhajo v zrak cele zavitke cigaret, naenkrat obsedeti na suhem.

Ljubljanski velesejem

Nj. Vel. kralja Petra II., ki je pokrovitelj letošnjemu pomladanskemu ljubljanskemu velesejmu, bo zastopal pri otvoritvi dne 5. junija komandant dravske divizijske oblasti gosp. generalstabi brigadni general Lazar L. Tonič.

Gosp. dr. Milan Vrbanič, minister za trgovino in industrijo, bo kot častni predsednik letošnjega pomladanskega velesejma, osebno otvoril velesejem dne 5. junija ob 10 dopoldne.

Tudi našim malčkom bo posvečen spomladanski ljubljanski velesejem od 5. do 14. junija. V pravilni kraljestva jih bodo popeljale zaloge najraznovrstnejših igračk. Puppe za deklice, miniaturna tehnika za dečke itd. Za oko in srce, za um in za voljo! Med razstavljenim blagom boste našli za igro in za vzgojo vaših najmlajših. Na veseličnem prostoru pa bo za zabavo dece skrbelo lutkovno gledališče, vrtiljaki itd.

Zveza gospodinj je ostala zvesta svojim načelom, da vedno in povsod podpira domačo delavnost. V ta namen pripravlja v paviljonu »K« za časa velesejma razstavo »Vzorno stanovanje«, v dvorani tega paviljona pa popoldansko in večerno modno revijo, poživilno z vlozki varietetnega značaja.

Vojna po morju se počeni, ker je Jadranska plovdba obiskovalcem ljubljanskega velesejma dovolila za plačano vožnjo v nižjem razredu vožnjo v višjem razredu, in sicer za potovanje v Ljubljano od 20. maja do 14. junija, za povratek po morju pa od 5. do 20. junija. Pravtako je potovanje v višjem razredu s karto nižjega razreda dovolila Dubrovačka parobrodarska plovdba. Vsi ti popusti pa veljajo samo na podlagi velesejske legitimacije.

Obvestila

Naši vojni prostovoljci prirede v nedeljo, dne 6. junija 1937 ob 11 dopoldne v opernem gledališču svečano akademijo ob izidu knjige »Dobrovoljci-kladivarji Jugoslavije«. Na sporedu akademije je tudi enodejanski igrokaz iz prostovoljskega življenja na solunski fronti. Režiser akademije je gosp. prof. V. Šest. Predprodaja vstopnic po znižanih cenah je pri vojnem prostovoljcu gosp. Joci Zagariju, Sv. Petra cesta št. 43, tel. 33-03. Pozivajo se vsa ljubljanska društva, organizacije in ustanove ter vsa zavedna Ljubljana, da obiščejo to prireditve vojnih prostovoljcev.

Danes, 3. junija 1937, prirede železničarji v kopališču Gorenja vas-Reteče zabavo s sodelovanjem priznane godbe »Sloge«. Železničarji in njih rodinski člani imajo prosto vožnjo, ostali polovično. Za okrepčilo in zabavo je vse preskrbljeno. Vstopnine ni; zmerne cene; za eventualno uporabo kabine za kopanje 1 Din po osebi. Odhodi iz Ljubljane: 11.48, 14 (izredni vlak) ali 15.45. Povratek iz Gorenja vas-Reteče: 18.53, 20.08 ali 20.23 (izredni vlak). Gospod minister za promet je odobrila, da so vsi železničarji v kolikor to služba dopušča, cel dan prosti (delavcem se zaračuna in plača kot delovni dan). K obilni udeležbi vabi Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

Pecna izredno lepega glasu, operni basist Fran Schiffer nastopi prvič na javnem koncertu v Ljubljani v petek, dne 11. t. m. v filharmonični dvorani. Zadržni njegov angažma je bil letos v Nemčiji v Rotok, kjer je imel izredno uspeha. Kritiki izredno hvalijo njegov izvrstno solan, obsežen in lepo dorečen bas. Iz slovenske literature bo zapel samospeve Adama, Ispaven, Lalovica, Michla, Pavčiča in Štepanca. Na ostale koncertne točke se še povrne. Predprodaja vstopnic bo od petka dalje v knjižarni Glasbene Matice.

Sola Glasbene Matice Ljubljanske ima še eno produkcijo ob sklepu letošnjega leta in sicer v ponedeljek, dne 7. t. m. ob četrta na 7 v veliki filharmonični dvorani.

Prelovec vokalni kvintet. Jutri zvečer bo v frančiškanski dvorani krstni nastop novega slovenskega vokalnega kvinteta, ki ga tvorijo gg. Gostia, Drašler, Rakovec, Lupaš in Debelak. Rakovec in Lupaš sta znana iz produkcij državnega konservatorija, tenorist Gostia ima izredno lep in svež junaški tenor, ki oblikuje solo ravnotežja. Betetta na našem konservatoriju. Prav tako sta Betetta gojenca tudi Rakovec in Lupaš. Kvintet kot komorno skupino vodi skladatelj Zorko Prelovec. Na jutrišnji nastop se prav posebno opozarjamo. Začetek točno ob 20. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 3. junija: 12 Virtuozi igrajo (plošče) — 12.45 Vreme, poročila 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra: Kreutzer: Noč v Granadi, uvertura, Čajkovski: Evgen Onegin, fantazija, Lehar: Grof Luksemburški, polp. — 14 Vreme, borza — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila (plošče) — 19.30 Nac. ura 19.50 Zabavni kotiček — 20 Koračnice (plošče) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 20.30 Iz vseh krajev Slovenije. Sodelujeta pevski zbor »Savay« in Radijski orkester — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za ples (plošče).

Ljubezen, ki ubija

Saj sem dobival od njega najlepše igrače in najlepše knjige. Podaril mi je lesenega konja, ki se je premikal na kolesih in kaj vem še vse. Vendar sem v njegovi navzočnosti čutil, da ne morem biti tako odkrit kot drugače. Nisem mogel strpeti v njegovi bližini.

Ali se je zdaj začelo isto, kakor sem prej le temno slutil?

Ne mogel bi reči.

Vendar se mi je vedno zdelo, da ta človek stoji vedno med menoj in med materjo. Zato sem bil ljubosumen nanj. Črtel sem ga s tisto nezavedno mržnjo, kakor to delajo pač ljubosumni otroci. Zaradi tega sem se vedno, kadar je bil on v sobi, prilizoval materi in jo božal, da bi mu tem jasneje in močneje pokazal, da je ona moja mati, njemu pa ni nič. Bogve, če je čutil to, kar sem mu hotel pokazati in dopovedati?

Ali je on tudi mislil o meni? Da je v resnici nasprotno, da mati zame ni nič, ampak, da je vsa njegova in da sem jaz tujec med njima. Vedno sem v njegovem pogledu našel neko mržnjo, ki je bila podobna moji, kljub temu, da je govoril s priliznim glasom, božajočim glasom in se prijazno vedel do mene. V tej starosti, kakor sem bil takrat jaz, se človek navadno ne slepi v takih vtisih.

Zaradi tega je moči razumeti zono, ki me je spreletela, ko sem izgovoril njegovo ime.

Ta zona in pa krik, ki sem ga zavpil teti, sta bila povod, da se je teta začela na lepem tresti.

»Z gospodom Termondom.« je odgovorila, »res; a kako, da si se takoj spomnil nanj?«

Pogledala me je globoko ter rekla s tihim glasom, kakor da bi jo bilo sram, da izprahuje otroka o takih stvareh:

»Kaj veš o njem?«

Na te preproste besede me je prevzelo nekako bolno razburjenje, ki me je popadalo že od očetove smrti. Začel sem se topiti v solzah.

To se mi je večkrat pripetilo, kadar sem bil čisto sam v svoji sobi za zaklenjenimi vrati. Postal sem žrtev neznanega strahu, ki ga nisem mogel obvladati. Zdelo se mi je, ko da se mi bliža nevarnost. Videl sem v domišljiji nesreče, ki naj bi me bile zadele: na primer, da bo tudi moja mati zahrbtno umorjena kakor moj oče in nazadnje še jaz. Polotil se me je tak strah, da sem pregledal vse pohištvo, zlezal pod posteljo, da bi videl, če je kdo skrit v sobi. Kadar sem se izprehajal s slugom, se mi je vedno vsiljevalo vprašanje, če ni ta človek morda zaveznik skrivnostnega zločinca in doležen za to, da me odpelje k njemu ali da me ubije. Prerazburjena domišljija me je obvladovala. Rad bi bil ušel tem neznanim preganjalcem in velikokrat sem mislil, da bi pobegnil v Compiegne k teti. A nisem imel zadosti denarja. Govoril sem si, da bom prodal svojo uro in s tistem denarjem bežal.

V tistem hipu, ko me je teta vprašala, me je popadla prav tista bojazen. Stokal sem v

solzah, teta pa je hotela, da ji razodenem, kaj imam na srcu proti gospodu Termond.

Pripovedoval sem ji najtežjo zgodbo, ki sem se je mogel spomniti. Glavo sem ji naslonil na ramo in sem govoril. To je bil dogodek, ki je prav za prav vseboval vse druge različne malenkosti.

Zgodilo se je pred dobrima dvema mesecema.

Prišel sem iz šole domov, proti svoji navadi zelo vesel. Profesor nam je dal brati nekaj zabavnega, ker se je bližal konec leta in je pohljal moje naloge. Kako vesela novica za domov!

Doma sem brž spravil knjige in zvezke, umil si roke in planil v mali salon, kjer je ponavadi posedala mati. Vstopil sem, ne da bi potrkal, tako živahno, da je nalahno zakričala, ko sem se vrgel proti nji, da bi jo objel. Sedela je obrnjena proti peči, poleg nje pa gospod Termond, ki me je zgrabil za roko, da bi me potegnil stran.

»Ah,« je rekla, »kako si me prestrašil!«

»Ali je to olika, da tako pridivjaš v salon?« je dodal gospod Termond.

Njegov glas je bil postal surov kakor njegovi gibi. Ko me je zgrabil za roko, me je tako močno stisnil, da sem zvečer našel črno liso na roki, kjer so me oklenili njegovi prsti. A ni bilo ne to njegovo nesramno vprašanje ne bolečina, ki so mi jo povzročili njegovi prsti, tisto, kar me je osupnilo. Osupnila me je mati, ki mu je rekla:

»Nikar ga ne karajte, saj je še premlad. Se bo že poboljšal.«

Sproti je kodrala moje lase in v njenih besedah, v njenem naglasu, v njenem pogledu, v njenem smehljaju sem videl posebne vrste bojazen, skoraj ponižno vdanost, ki jo je izkazovala temu človeku. Termond je mrščil obrvi in si z nemirnimi prsti vlekel brke, kakor da ga moja navzočnost razburja.

S kako pravico me je nagovoril kot gospodar in to pri nas doma? On, tujec? Zakaj je položil svojo roko name, čeprav samo nalahno? Da, s kako pravico? Ali sem jaz morda njegov sin ali njegov učenec? Zakaj me ni mati branila pred njim? Če sem ravnal napačno, sem to storil samo zaradi nje.

Jeza je vstajala v meni in mi vzbujala strašno željo, da bi skočil na gospoda Termonda kakor na zverino, da bi praskal in grizel v obraz. Divje sem ga pogledal in mater tudi. Potem sem odšel iz sobe brez odgovora. Rad sem se trmil; to je bila najžalostnejša napaka na meni. Vsako stvar sem pretiral in sem se jezil za nič. Da bi se bil vrnil v salon, bi se mi bilo zdelo poniževalno. Trudil sem se, da bi potlačil svoj sram.

Višek ponižanja me je pa zadel, ko je gospod Termond pri mojem odhodu iz sobe dejal materi:

»Zdaj se bo pa osem dni držal. Ta otrok ima v resnici neznošen značaj.«